

O'ZBEKISTON SHAHARLARINI AHOLI SONIGA KO'RA TASNIFLASH

Sh.E.Xodjaniyazova

*Buxoro davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar
fakulteti, Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston shaharlarini aholi soniga ko'ra tasniflash va ularning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatini tahlil qilishga harakat qilamiz. Har bir shahar o'zining o'ziga xos xususiyatlari, rivojlanish darajasi va aholi tarkibi bilan O'zbekistonning boy tarixini va madaniyatini aks ettiradi. Shaharlarning aholi soni va ularning rivojlanishi, mamlakatning kelajagi uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu jarayonlar davomida shaharlarning iqtisodiy va madaniy jihatlarini yanada rivojlanadi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, aholi, iqtisodiyot, madaniyat, tabiiy resurslar, shaharlar, infratuzilma, madaniy meros, turizm.

Аннотация: В этой статье мы попытаемся классифицировать города Узбекистана по численности населения и проанализировать их социально-экономическое значение. Каждый город отражает богатую историю и культуру Узбекистана со своими особенностями, уровнем развития и структурой населения. Население городов и их развитие важны для будущего страны, и в ходе этих процессов будут развиваться экономические и культурные аспекты городов.

Ключевые слова: Узбекистан, население, экономика, культура, природные ресурсы, города, инфраструктура, культурное наследие, туризм.

Abstract: In this article, we will try to classify the cities of Uzbekistan according to the population and analyze their socio-economic importance. Each city reflects the rich history and culture of Uzbekistan with its own characteristics, level of development and population structure. The population of the cities and their development are important for the future of the country, and during these processes the economic and cultural aspects of the cities will further develop.

Key words: Uzbekistan, population, economy, culture, natural resources, cities, infrastructure, cultural heritage, tourism.

O'zbekiston o'zining boy tarixi, madaniyati va tabiiy resurslari bilan ajralib turadigan bir mamlakatdir. Mamlakatning shaharlarida aholi soni, iqtisodiy rivojlanish va madaniy meros jihatidan katta farqlar mavjud. O'zbekistonning shaharlarini aholi soniga ko'ra tasniflash, mamlakatning urbanizatsiya jarayonlarini, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini va demografik

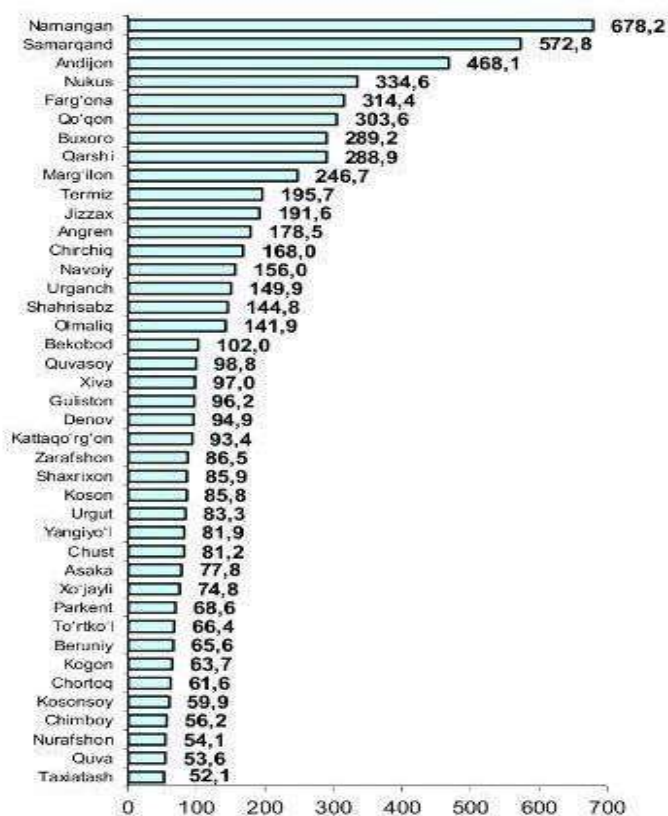
o'zgarishlarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Shaharlar, nafaqat aholi soni, balki iqtisodiy faoliyat, madaniy hayot va ijtimoiy infratuzilma jihatidan ham bir-biridan farq qiladi. Toshkent, Samarqand, Buxoro, Andijon, Namangan, Farg'ona, Qarshi va Nukus kabi shaharlar, O'zbekistonning iqtisodiy va madaniy markazlari sifatida muhim ahamiyatga ega. Ushbu shaharlar, o'zining tarixiy obidalari, madaniy merosi va iqtisodiy imkoniyatlari bilan nafaqat mahalliy aholi, balki xorijiy sayyohlar uchun ham qiziqish uyg'otadi.

Aholi soni 50 ming kishi
va undan ko'p shaharlar

Города с населением
50 тысяч человек и более

Aholi soni 50 ming kishi va undan ko'p shaharlar
(Toshkent shahrisiz; 2023- yil 1- yanvar holatiga; ming kishi)

**Численность населения в городах с численностью
50 тысяч человек и более**
(без г.Ташкента; на 1 января 2023 года; тысяч человек)

112

Демографический ежегодник Узбекистана

Toshkent O'zbekistonning poytaxti va eng yirik shahri bo'lib, aholi soni jihatidan birinchi o'rinda turadi. Toshkent, iqtisodiy, madaniy va ta'lim markazi sifatida muhim ahamiyatga ega. Bu shahar, ko'plab universitetlar, ilmiy-tadqiqot institutlari va madaniyat muassasalari

bilan boyitilgan. Toshkentda zamonaviy infratuzilma, transport tizimi va turli xil xizmatlar mavjud. Shahar, o'zining tarixiy obidalar, masjidlar va madaniy merosi bilan ham ajralib turadi. Toshkentda joylashgan Mustaqillik maydoni, Amir Temur xiyoboni va boshqa ko'plab diqqatga sazovor joylar sayyohlar va mahalliy aholi uchun qiziqish uyg'otadi. Toshkent shahrining rivojlanishi, uning iqtisodiy faoliyatiga ham ta'sir ko'rsatadi. Shahar, sanoat, xizmatlar va savdo sohalarida faoliyat yuritadi. Toshkentda joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Shahar, shuningdek, transport markazi sifatida ham ahamiyatga ega. Toshkent xalqaro aeroporti va temir yo'l stansiyalari orqali mamlakat ichki va tashqi aloqalarini ta'minlaydi. Samarqand O'zbekistonning eng go'zal va tarixiy shaharlaridan biri bo'lib, aholi soni jihatidan Toshkentdan keyin turadi. Samarqand, o'zining tarixiy obidalar va madaniy merosi bilan mashhur. Bu shahar, qadim zamonlardan beri savdo yo'llarining kesishgan joyi bo'lib, ko'plab tarixiy yodgorliklarga ega. Registon maydoni, Shah-i-Zinda majmuasi va Bibi-Xonim masjidi kabi obidalar, Samarqandni dunyo miqyosida tanitadi. Samarqand shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan turizm va qishloq xo'jaligiga bog'liq. Shahar, sayyohlar uchun jozibador joy bo'lib, har yili minglab sayyohlarni qabul qiladi. Samarqandda joylashgan tarixiy obidalar, shahar iqtisodiyotining asosiy manbalaridan biridir. Shuningdek, Samarqand qishloq xo'jaligi mahsulotlari, jumladan, meva-sabzavotlar va paxta ishlab chiqarish bilan ham mashhur. Buxoro O'zbekistonning yana bir tarixiy shahridir. Bu shahar, o'zining qadimiy arxitekturas, savdo yo'llaridagi ahamiyati va diniy merosi bilan tanilgan. Buxoroning Ark qal'asi, Buxoro madrasalari va boshqa tarixiy joylari, bu shaharni sayyohlar uchun jozibador qiladi. Buxoro, shuningdek, o'zining an'anaviy hunarmandchiligi bilan ham mashhur. Buxoroda ishlab chiqariladigan gilamlar, zargarlik buyumlari va boshqa hunarmandchilik mahsulotlari, shahar iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Buxoro shahrining aholi soni Toshkent va Samarqanddan keyin turadi. Buxoro shuningdek, qishloq xo'jaligi va sanoat sohasida ham faoliyat yuritadi. Buxoro viloyati, paxta va boshqa qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda muhim rol o'ynaydi. Buxoroning iqtisodiy rivojlanishi, asosan turizm va qishloq xo'jaligiga bog'liq.

Andijon O'zbekistonning sharqida joylashgan shahar bo'lib, aholi soni jihatidan Toshkent, Samarqand va Buxorodan keyin turadi. Andijon, o'zining sanoat va qishloq xo'jaligi bilan tanilgan. Bu shahar, o'zining an'anaviy hunarmandchiligi va mehnatkash aholisi bilan mashhur. Andijon shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Andijon, shuningdek, qishloq xo'jaligi mahsulotlari, jumladan, meva-sabzavotlar va paxta ishlab chiqarish bilan ham mashhur.

Andijon shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan sanoat va qishloq xo'jaligiga bog'liq. Andijon viloyati, paxta va boshqa qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda muhim rol

o'ynaydi. Andijon shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Shahar, shuningdek, transport markazi sifatida ham ahamiyatga ega. Namangan O'zbekistonning Farg'ona vodiysida joylashgan shahar bo'lib, aholi soni jihatidan Andijondan keyin turadi. Namangan, madaniy merosi va an'analari bilan ajralib turadi. Namangan shahrida joylashgan ko'plab madrasalar va tarixiy obidalar, uning madaniy ahamiyatini oshiradi. Namangan, shuningdek, qishloq xo'jaligi va sanoat sohasida ham faoliyat yuritadi. Namangan shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan qishloq xo'jaligi va sanoatga bog'liq. Namangan viloyati, paxta va boshqa qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda muhim rol o'ynaydi. Namangan shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Namangan, shuningdek, transport markazi sifatida ham ahamiyatga ega. Farg'ona O'zbekistonning eng g'ozal shaharlaridan biri bo'lib, bu yerda aholi soni yuqori. Farg'ona vodiysi O'zbekistonning iqtisodiy va madaniy markazi hisoblanadi. Farg'ona shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Farg'ona, shuningdek, qishloq xo'jaligi mahsulotlari, jumladan, meva-sabzavotlar va paxta ishlab chiqarish bilan ham mashhur. Farg'ona shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan sanoat va qishloq xo'jaligiga bog'liq. Farg'ona viloyati, paxta va boshqa qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda muhim rol o'ynaydi. Farg'ona shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Farg'ona, shuningdek, transport markazi sifatida ham ahamiyatga ega.

Qarshi O'zbekistonning janubida joylashgan shahar bo'lib, aholi soni jihatidan o'z o'rnini egallaydi. Qarshi shahrida ko'plab sanoat korxonalari va qishloq xo'jaligi faoliyatlari mavjud, bu esa uning iqtisodiy rivojlanishiga yordam beradi. Qarshi shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan qishloq xo'jaligi va sanoatga bog'liq. Qashqadaryo viloyati paxta va boshqa qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda muhim rol o'ynaydi. Qarshi shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Qarshi, shuningdek, transport markazi sifatida ham ahamiyatga ega. Qarshi shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan qishloq xo'jaligi va sanoatga bog'liq. Nukus shahrini ham e'tiborga olish lozim. Nukus, Qoraqalpog'iston Respublikasining poytaxti bo'lib, o'zining noyob madaniyati va san'ati bilan ajralib turadi. Nukusda joylashgan Savitskiy san'at muzeyi, dunyodagi eng katta sovet davri san'atiga bag'ishlangan muzeylardan biri hisoblanadi. Bu shahar, o'zining tarixiy va madaniy merosi bilan sayyohlar uchun qiziqarli joydir. Nukus shahrining iqtisodiy rivojlanishi, asosan qishloq xo'jaligi va sanoatga bog'liq. Nukus viloyati, paxta va boshqa qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda muhim rol o'ynaydi. Nukus shahrida joylashgan ko'plab sanoat korxonalari, mamlakat iqtisodiyotining muhim qismini tashkil etadi. Nukus, shuningdek, transport markazi sifatida ham ahamiyatga

ega. O‘zbekistonning boshqa shaharlarini ham e’tiborga olish lozim, masalan, Guliston, Jizzax, Yangiyo‘l va boshqa shaharlar. Har bir shahar o‘zining iqtisodiy, madaniy va tarixiy xususiyatlari bilan ajralib turadi. Ularning aholi soni, iqtisodiy rivojlanish darajasi va madaniy merosi bir-biridan farq qiladi. Guliston, Sirdaryo viloyatining markazi bo‘lib, qishloq xo‘jaligi va sanoat sohasida faoliyat yuritadi. Jizzax esa, o‘zining go‘zal tabiat manzaralari va tarixiy obidalari bilan tanilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo‘mitasi. (2023). "O‘zbekiston Respublikasining aholi soni va demografik ko‘rsatkichlari". Toshkent: Davlat Statistika Qo‘mitasi.
2. Abdullaeva, D. (2022). "O‘zbekiston shaharlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi". Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti nashri.
3. Saidov, A. (2021). "O‘zbekiston shaharlarining urbanizatsiya jarayonlari". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashri.
4. Yusupov, R. (2020). "O‘zbekiston shaharlarida aholi migratsiyasi va uning ta’siri". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti nashri.
5. Mamatqulov, S. (2019). "O‘zbekiston shaharlarining iqtisodiy rivojlanishi va aholi soni". Farg‘ona: Farg‘ona Davlat Universiteti nashri.
6. Khamraev, A. (2023). "O‘zbekiston shaharlarining demografik o‘zgarishlari". Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi
7. Toshkent shahar statistika boshqarmasi. (2022). "Toshkent shahrining aholi soni va iqtisodiy ko‘rsatkichlari". Toshkent: Toshkent shahar statistika boshqarmasi.